תרצה דִּינֵי סְעוּדַת פּוּרִים. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

הַגָּהָה: [*] [א]מְצָוָה לְהַרְבּוֹת בִּסְעוּדַת פּוּרִים (טור), (א) וּבִסְעוּדָה אַחַת יוֹצְאִים (מרדכי סוף פרק קמא (סי׳ תכפט)):

א [ב]סְעוּדַת פּוּרִים (ב) שֶׁעֲשָׂאָהּ בַּלַּיְלָה, לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. הַגָּהָה: וּמִכָּל מָקוֹם גַּם בַּלַּיְלָה (ג) יִשְׂמַח

(ג) וְיִרְבֶּה קְצָת בִּסְעוּדָה (תשובת מהר״י ברי״ן): **ב** * [ג]חַיָּב אִינִישׁ לְבְסוּמֵי בְּפוּרְיָא * עַד דְּלֹא יָדַע (ד) בֵּין אָרוּר הָמָן לְבָרוּךְ מָרְדְּכַי. הַגָּהָה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין צָרִיךְ לְהִשְׁתַּכֵּר כָּל כָּךְ, אֶלָּא יִשְׁתֶּה יוֹתֵר מִלְּמוּדוֹ (כל בו (סי׳ מה)),

(ג) [ב] (ה) וְיִישַׁן, וּמִתּוֹךְ שֶׁיֵּשׁ אֵינוֹ יוֹדֵעַ בֵּין אָרוּר הָמָן לְבָרוּךְ מָרְדְּכַי *)((מהרי״ל) [מהרי״ב])), וְאָחָד הַמַּרְבֶּה וְאָחָד הַמַּמְעִיט וּבִלְבַד שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ לְשָׁמַיִם. וְאֵין לְהִתְעַנּוֹת בְּפוּרִים (ו) מִלְּבַד תַּעֲנִית חֲלוֹם, (ז) וְצַיִן לְעֵיל סִימָן תקס״ח (ס״ה) וְסִימָן תק״ע. יֵשׁ שֶׁנָּהֲגוּ לִלְבֹּשׁ בִּגְדֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב בְּפוּרִים, וְכֵן נָכוֹן (מהרי״ל). וְנוֹהֲגִים לַעֲשׂוֹת סְעוּדַת פּוּרִים

(ח) לְאַחַר (ג) מִנְחָה, וְעַרְבִית יִתְפַּלְּלוּ בַּלַּיְלָה, וּמִתְפַּלְּלִים מִנְחָה תְּחִלָּה (ט) בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, וְרֹב הַסְּעוּדָה צְרִיכָה לִהְיוֹת בַּיּוֹם (מנהגים (טירנא, מנהג של פורים)), וְלֹא כְּמוֹ שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַתְחִיל סְמוּךְ לָעֶרֶב וְעַקַּר הַסְּעוּדָה הִיא לֵיל ט״ו, וּכְשֶׁחָל

א שם בגמרא במגלה ד׳ (ע״ב).
ב מימרא דרבא שם.
ג גם זה מימרא דרבא שם. *) (ויש מפרשים שפרוש מרדכי ואורור הָמָן חושבניה דדין כחושבניה דדין ושצריך לשתות כל כך עד שלא ידע לכוין המספר).

בֵּאוּר הַגְּרָאוֹת

א (ב) יִשְׁמַח. אֲפִלּוּ בְּלֵיל י״ד. עַיִן בַּ״ח (ס״ג), וְכֵן כָּתַב שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״ה ס״ב). וְיִלְבַּשׁ בִּגְדֵי שַׁבָּת גַּם כֵּן מִבָּעֶרֶב, מָצָאתִי, וְכֵן כָּתַב בְּסֵדֶר הַיּוֹם (סדר הפורים) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְיִמְצָא בְּבֵיתוֹ נֵרוֹת דּוּלְקוֹת וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וּמִטָּה מְצֻעַת: **ב** (ג) וְיִישַׁן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא יֵדַע לַחְשֹׁב שֶׁאָרוּר הָמָן בִּגִימַטְרִיָּא בָּרוּךְ מָרְדְּכַי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְטַ״ז (סק״א) כָּתַב, לְפִי עִנְיוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּצָרִיךְ הָאָדָם לָתֵת שֵׂכָר לוֹ יִתְבָּרַךְ עַל טוֹבָה כְּפוּלָה שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, הָאֶחָד הִיא פָּרָעוֹנוּת שֶׁהֲבִיא הוּא עַל הָמָן, וְאִלּוּ לֹא נִתְבָּרַךְ מָרְדְּכַי אֶלָּא הָיָה נִצּוֹל עִם כָּל יִשְׂרָאֵל דַּיֵּנוּ, אֶלָּא שֶׁבֵּרְכוֹ לְמָרְדְּכַי בִּגְדֻלָּה מְאֹד וְהִטּוֹבָה יְתֵרָה, עַל כֵּן אָמַר צָרִיךְ לְבַסּוֹמֵי עַד שֶׁלֹּא יֵדַע מֵעַלְתָּנוּ מִן אָרוּר הָמָן שֶׁזֶּה מַפְלָה שֶׁלּוֹ לְבָרוּךְ מָרְדְּכַי שֶׁזֶּה מַצְלָתֵנוּ שְׁנִיָּה, עַיֵּן שָׁם: (ג) מִנְחָה. וּשְׁלִ״ה (מס׳ מגילה. נר מצוה אות י) כָּתַב דְּיַעֲשֶׂה הַסְּעוּדָה קֹדֶם מִנְחָה, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

א (ב) יִשְׂמַח. אֲפִלּוּ בְּלֵיל י״ד. עַיֵּן בַּ״ח (ס״ג), וְכֵן כָּתַב שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״ה ס״ב). וְיִלְבַּשׁ בִּגְדֵי שַׁבָּת גַּם כֵּן מִבָּעֶרֶב, מָצָאתִי, וְכֵן כָּתַב בְּסֵדֶר הַיּוֹם (סדר הפורים) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְיִמְצָא בְּבֵיתוֹ נֵרוֹת דּוּלְקוֹת וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וּמִטָּה מְצֻעַת: **ב** (ג) וְיִישַׁן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא יֵדַע לַחְשֹׁב שֶׁאָרוּר הָמָן בִּגִימַטְרִיָּא בָּרוּךְ מָרְדְּכַי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְטַ״ז (סק״א) כָּתַב, לְפִי עִנְיוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּצָרִיךְ הָאָדָם לָתֵת שֵׂכָר לוֹ יִתְבָּרַךְ עַל טוֹבָה כְּפוּלָה שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, הָאֶחָד הִיא פָּרָעוֹנוּת שֶׁהֲבִיא הוּא עַל הָמָן, וְאִלּוּ לֹא נִתְבָּרַךְ מָרְדְּכַי אֶלָּא הָיָה נִצּוֹל עִם כָּל יִשְׂרָאֵל דַּיֵּנוּ, אֶלָּא שֶׁבֵּרְכוֹ לְמָרְדְּכַי בִּגְדֻלָּה מְאֹד וְהִטּוֹבָה יְתֵרָה, עַל כֵּן אָמַר צָרִיךְ לְבַסּוֹמֵי עַד שֶׁלֹּא יֵדַע מֵעַלְתָּנוּ מִן אָרוּר הָמָן שֶׁזֶּה מַפְלָה שֶׁלּוֹ לְבָרוּךְ מָרְדְּכַי שֶׁזֶּה מַצְלָתֵנוּ שְׁנִיָּה, עַיֵּן שָׁם: (ג) מִנְחָה. וּשְׁלִ״ה (מס׳ מגילה. נר מצוה אות י) כָּתַב דְּיַעֲשֶׂה הַסְּעוּדָה קֹדֶם מִנְחָה, עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּבֹאַר הֵיטֵב אֵין שׁוֹמְעִים לוֹ כִּי הוּא מִנְהָג בְּטָעוּת, וְאִם נָהֲגוּ צָרִיךְ לְבַטְּלוֹ, וּלְדִידִי חָזֵי שֶׁלְּחוֹתֵי צִבּוּר יִרְאֵי הַשֵּׁם אֲשֶׁר רָצוּ לִזְכּוֹת בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל מַחֶמֶת דִּבְרֵי בֹּאַר הֵיטֵב אֲלֹּו, וְהָרְאִיתִי לָהֶם שֶׁהוּא טָעוּת וְחָזְרוּ בָּהֶם וּפָשְׁטוּ אֶת יָדָם מִן הוּא וְהָלְאָה. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם שֶׁהֲבִיא הַבֹּאַר הֵיטֵב, אֲבָל לֹא נָפְקִי בָּזֶה כוּ׳, זֶה מְבֹאָר גַּם כֵּן דְּקַאֵי עַל הַךְ מָעוֹת הַנּוֹתֵן לַבַּבָּאִים שֶׁנִּקְרָא עֲלֵיהֶם שֵׁם מָעוֹת פּוּרִים:

א [בהג״ה] מִצְוָה לְהַרְבּוֹת כוּ׳. וְעַיֵּן בִּכְרֵכִי יוֹסֵף (סק״א) בְּשֵׁם אֶחָד קָדוֹשׁ בְּתִשׁוּבָה כָּתַב יָד, אִם עָשָׂה סְעוּדַת פּוּרִים בְּלֹא לֶחֶם, יָצָא. וְעַיֵּן שָׁם (סק״ב) בְּשֵׁם מַהֲרַ״י מוּלְכוֹ, מִי שֶׁאָכַל בְּלֵיל פּוּרִים וְנִמְשְׁכָה סְעוּדָתוֹ עַד הַיּוֹם וְאָכַל קְצָת בַּיּוֹם, יָצָא. וְעַיֵּן בְּכֶנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י) וּפְרִי חָדָשׁ דְּבַלַּיְלָה אֲפִלּוּ אֲבוּקָה כְּנֶגְדּוֹ, לֹא יָצָא, וּמַה שֶּׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ואם אכלה) שֶׁיֵּשׁ מְקָרְשִׁים כֵּעֵין לַיְלָה שֶׁאֵין אֲבוּקָה כְּנֶגְדּוֹ, הַיְינוּ אַף בַּיּוֹם, וּבְבַיִת אֲפֵל. אֲבָל כְּשֶׁאֵינוֹ אֲפֵל פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין צָרִיךְ הַדְלָקָה דְּשַׁרְנָא בְּשֵׁהֲרָא מַאי מְהַנֵּי, וַאֲנִי רָאִיתִי חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה כְּשֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין בִּסְעוּדָה לְאַחַר מִנְחָה הָיוּ מַדְלִיקִין נֵרוֹת לִשְׁמֹחַ בָּהֶם. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַבֵּנִי חַיָּא (הגב״י ס״א). וְעַיֵּן בִּלְקוּטֵי פְּרִי חָדָשׁ שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן סוֹף סִימָן ק׳ כְּשֶׁעוֹשֶׂה סְעוּדָה בַּיּוֹם מַדְלִיק אֲבוּקָה דֶּרֶךְ שִׂמְחָה וְיוֹם טוֹב, עַיֵּן שָׁם, וְכֵעֵת לֹא מָצָאתִי בְּתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״א) מַה שֶּׁכָּתַב עַל סֵפֶר שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת (על הבה״ג, סוף הל׳ מגילה) בָּזֶה. וְכָתַב בְּמוֹר וּקְצִיעָה, נִרְאֶה לִי שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַזְהֵר לַעֲשׂוֹת בִּסְעוּדַת פּוּרִים זֶכֶר לַאֲבֻלּוּת יְרוּשָׁלַיִם כֵּיוָן דְּחַיָּב לְבַסּוֹמֵי עַד דְּלֹא יָדַע כוּ׳: **ב** [ב] וְיִישַׁן. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּסִדּוּר לְבַסּוֹמֵי עַד דְּלֹא יָדַע כוּ׳ (שער הכוונות פרק מגילה עפה ד ר״ז) שֶׁכָּתַב, שֶׁאֲבִיו הַגָּאוֹן זַ״ל הָיָה נוֹהֵג בִּימֵי בַּחֲרוּתוֹ לְקַיֵּם הַמִּקְרָא כְּפִשׁוּטוֹ, וּמִי שֶׁהוּא חֵלֶשׁ בְּטִבְעוֹ (אוֹ שֶׁמִּשְׁתַּכֵּר עַד שֶׁאָפְשָׁר שֶׁיָּבֹא עַל יְדֵי זֶה לִידֵי מַעֲשֶׂה אוֹ דְּבָרִים שֶׁלֹּא כַּהֶגֶן) אֵין לוֹ לִשְׁתּוֹת יוֹתֵר מִדַּאי, וּרְאָיָה לְדָבָר רי״א וּדוּ״ק. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכִנָּתוֹ בְּמַה שֶּׁכָּתַב ריב״א, הוּא רֹאשׁ תִּבוֹת רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעַי, רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁרַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעַי אָמַר בִּירוּשַׁלְמִי (שבת פ״ח ה״א)

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(א) **וּבִסְעֻדָּה אַחַת יוֹצְאִים.** לְאַפּוֹקֵי (ג) מִמַּאן דְּאָמַר דְּחַיָּב לֶאֱכֹל גַּם בַּלַּיְלָה שֶׁל י״ד דּוּמְיָא דְּמִגִּלָּה, וּמִכָּל מָקוֹם נָכוֹן לֶאֱכֹל גַּם בַּלַּיְלָה וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף א׳ בַּהֲגָהָה: **א** (ב) **שֶׁעֲשָׂאָהּ בַּלַּיְלָה.** הַיְנוּ (ג) בְּלֵיל י״ד, (ד) דִּבְלֵיל ט״ו לִבְנֵי עֲיָרוֹת (ד) פְּשִׁיטָא, דִּכְבָר עָבַר זְמַנָּהּ: (ג) **וְיִרְבֶּה קְצָת בִּסְעֻדָּה.** וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁחָל הַי״ד בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, דְּעָשָׂה סְעוּדָה חֲשׁוּבָה בִּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית, מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְהַרְבּוֹת קְצָת בַּלַּיְלָה לְכָבוֹד פּוּרִים, אַף אֵינָהּ סְעוּדָה כְּמוֹ לְמָחָר דְּשָׁם צָרִיךְ לְהַרְבּוֹת יוֹתֵר. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּנָכוֹן לִלְבֹּשׁ בִּגְדֵי שַׁבָּת גַּם כֵּן מִבָּעֶרֶב, וְיִמְצָא אַחַר כָּךְ בְּבֵיתוֹ נֵרוֹת דּוּלְקוֹת וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וּמִטָּה מְצֻעָת. **ב** (ד) **בֵּין אָרוּר הָמָן.** שָׁוֶה מַפְלָה רִאשׁוֹנָה שֶׁנִּטַּל (ה) נְקָמָה רַבָּה מִמֶּנּוּ, וְעוֹד טוֹבָה יְתֵרָה מִזֶּה גְּדֻלַּת מָרְדְּכַי, שֶׁבֵּרְכוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁעָלָה לְמַעְלָה רֹאשׁ, וְהִנֵּה קֹדֶם שֶׁנִּשְׁתַּכֵּר נָתַן בְּוַדַּאי תּוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל שְׁתֵּי הַטּוֹבוֹת, וְעַל כֵּן אָמְרוּ חַ״ל שֶׁלֹּא יַפְסִיק מִלְּתֵּן שֶׁבַח עַל זֶה בְּשִׂמְחָה, עַד שֶׁיָּבוֹא לִידֵי כָּךְ שֶׁלֹּא יַבְחִין עוֹד מַה בֵּין טוֹבָה זוֹ לָזוֹ. וְעַיֵּן בְּאֵלְיָהוּ זוּטָא (סק״ד) דְּמִכָּל מָקוֹם יִרְאֶה לִהְיוֹת זָהִיר בְּעִנְיַן נְטִילַת יָדַיִם וּבִרְכַּת הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, וְיִהְיֶה שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״א) שֶׁכָּתַב, דְּעִנְיַן סְעֻדַּת פּוּרִים וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת, אֶפְשָׁר דְּצָרִיךְ כַּוָּנָה עַל זֶה לְשֵׁם מִצְוָה: (ה) **וְיִישַׁן וּמִתּוֹךְ שֶׁיֵּשׁ וְכוּ׳.** וְכֵן רָאוּי לַעֲשׂוֹת [פְּרִי מְגַדִּים (שם סק״ב)]: (ו) **מִלְּבַד תַּעֲנִית חֲלוֹם.** וְיִתְעַנֶּה (ו) עַד אַחַר מִנְחָה, (ז) וְיֹאכַל קֹדֶם בִּיאַת הַשַּׁמָּשׁ רַק פַּעַם אַחַת. הִנֵּה יִרְאֶה לְהַתִּיר שִׂבְעָתוֹ: (ז) **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תקס״ח.** סָעִיף ה׳ וּבְסִימָן תק״ע בְּכָל הַסִּימָן: (ח) **לְאַחַר מִנְחָה.** הָא דְּלֹא נְהִיגִי לַעֲשׂוֹתָהּ בְּשַׁחֲרִית, (ט) מִשּׁוּם שֶׁטְּרוּדִים בְּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת (י) וְנִמְשָׁכִין בְּרֹב עַד הַמִּנְחָה, וַאֲסוּרִין לְהַתְחִיל בִּסְעֻדָּה קֹדֶם מִנְחָה: (ט) **בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל.** כָּתַב אֶלְיָה רַבָּה (סק״ד) בְּשֵׁם שְׁלָ״ה (מס׳ מגילה, נר מצוה אות יא), מִי שֶׁעוֹשֶׂה סְעוּדָה בְּשַׁחֲרִית. וְכָתַב עוֹד, שֶׁיִּקַּבֵּץ אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ וַחֲבֵרָיו דְּאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹחַ כָּרָאוּי בְּיָחִיד. וּמִכָּל מָקוֹם יִהְיֶה שִׂמְחָה

בֵּאוּר הַלָּכָה

ב * **חַיָּב אִינִישׁ וְכוּ׳.** וְאִם תֹּאמַר הַאֵיךְ יִחַיְּבוּ חַז״ל, מַה שֶּׁנִּזְכַּר בַּתּוֹרָה וּבִנְבִיאִים בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת הַשִּׂכְרוּת לְמִכְשׁוֹל גָּדוֹל, וְיֵשׁ לוֹמַר מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַנִּסִּים שֶׁנַּעֲשָׂה לְיִשְׂרָאֵל בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הָיוּ עַל יְדֵי מִשְׁתֶּה, כִּי בְּתִחִלָּה נִטְרְדָה וַשְׁתִּי עַל יְדֵי מִשְׁתֶּה וּבָאָה אֶסְתֵּר, וְכֵן עִנְיַן הָמָן וּמַפַּלְתּוֹ הָיָה עַל יְדֵי מִשְׁתֶּה, וְלָכֵן חִיְּבוּ חֲכָמִים לְהִשְׁתַּכֵּר עַד כְּדֵי שֶׁיִּהֵא נִזְכָּר הַנֵּס הַגָּדוֹל בְּשִׂחְתַּת הַיַּיִן, **וּמִכָּל מָקוֹם כָּל זֶה לְמִצְוָה וְלֹא לְעִנְיַן** [אַלְיָה רַבָּה (סק״א)]:

*** עַד דְּלֹא יָדַע וְכוּ׳.** וְזֶה לְשׁוֹן הַמְּאִירִי (ד״ה חייב): **חַיָּב אָדָם לְהַרְבּוֹת בְּשִׂמְחָה בְּיוֹם זֶה וּבַאֲכִילָה וּבִשְׁתִיָּה עַד שֶׁלֹּא יֵחָסֵר שׁוּם דָּבָר, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין אָנוּ מְצֻוִּין לְהִשְׁתַּכֵּר וּלְהַפְקִיר עַצְמֵנוּ מִתּוֹךְ הַשִּׂמְחָה, שֶׁלֹּא נִצְטַוֵּינוּ עַל שִׂמְחָה שֶׁל הוּלּוּת וְשֶׁל שְׁטוּת, אֶלָּא בְּשִׂמְחָה שֶׁל תַּעֲנוּג שֶׁיִּגִּיעַ מִתּוֹכָהּ לְאַהֲבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהוֹדָאָה עַל הַנִּסִּים שֶׁעָשָׂה לָנוּ,** וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁמְּבֹאָר דִּבְרֵי הַגְּמָרָא. **וְזֶה לְשׁוֹן חֲכָמִים הָיָה אָדָם** (כלל קנה ס״ל): **כֵּיוָן שֶׁכָּל הַנֵּס הָיָה עַל יְדֵי יַיִן לָכֵן חִיְּבוּ חֲכָמִים לְהִשְׁתַּכֵּר, וּלְפִיכָךְ מֵהֶרְגְּלוּ לִשְׁתּוֹת יוֹתֵר מֵהָרָגִיל, כְּדֵי לִזְכֹּר הַנֵּס הַגָּדוֹל, וְאָמְנָם הֵיוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁיִּזְלְזֵל אִז בְּמִצְוָה מִן הַמִּצְוֹת בְּנִטִילַת יָדַיִם וּבְרָכָה וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן אוֹ שֶׁלֹּא יִתְפַּלֵּל מִנְחָה אוֹ מַעֲרִיב, אוֹ שֶׁיִּנְהַג קַלּוּת רֹאשׁ,**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): **א** (ג) **לִבְנֵי עֲיָרוֹת, וְלִבְנֵי כְּרַכִּין בְּט״ו:** (ג) מֵאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א) וּמִבֵּיאוֹ הַגָּאוֹן ר׳ יְשַׁעְיָה פִּיק בְּהַגָּהוֹתָיו (ד״ה בלילה). וְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) צָרִיךְ לְצַיֵּן עַל דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר [שָׁם]: (ד) וְגַם דִּבְרֵי הָרַמְ״א אֵין שַׁיָּךְ עַל לֵיל ט״ו, **וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים** (א״א סק״א) **דִּבְלֵיל ט״ו אֵין מַחֲיָב לֶאֱכֹל, וּבְיוֹם ט״ו חִיּוּב לֶאֱכֹל קְצָת, אֲבָל פַּת לְמַאן דְּאָמַר דְּבָעִינַן, אֵין צָרִיךְ כִּי אִם בְּיוֹם י״ד לַעֲיָרוֹת וט״ו לִכְרַכִּין.** וְעַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (שם) דְּתָמַהּ עַל לְשׁוֹן הַבֹּאַר הֵיטֵב

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

*) (סוף סִימָן שע״ח (ס״ט)). ד שַׁבָּת כ״ד (ע״א) כָּרֵב הוּנָא וְרַב שֵׁשֶׁת. ה הַגָּהַת מֵיימוֹנִי בְּפֶרֶק ב׳ מֵהִלְכוֹת מְגִלָּה (הי״ד אות א) בְּשֵׁם הָרַ״מ וְאַרְחוֹת חַיִּים (אות לה) בְּשֵׁם הָרַ״י מִקּוֹרְבִיל. ו טוּר בְּשֵׁם אֲבִיו הָרֹא״ש. ז צִיּוּנֵיתִי לְעֵיל רֵישׁ סִימָן תרצ״ד (סק״א).

פּוּרִים בְּיוֹם שִׁשִּׁי יַעֲשׂוּ (י) הַסְּעוּדָה בְּשַׁחֲרִית מִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת (מנהגים (שם)), וּמִי שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹתָהּ תָּמִיד בְּשַׁחֲרִית הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ (תרומת הדשן (סִי׳ קי)). יֵ״ש אוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ לֶאֱכֹל (יא) מַאֲכָל זֶרֶעוֹנִים בְּפוּרִים, זֶכֶר לַזֶּרֶעוֹנִים שֶׁאָכַל דָּנִיֵּאל וַחֲבֵרָיו בְּבָבֶל (כל בו (סִי׳ מה)). טוֹב לַעֲסֹק מְעַט בַּתּוֹרָה קֹדֶם שֶׁיַּתְחִיל הַסְּעוּדָה, וְסָמְךְ לַדָּבָר ׳לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה׳, וְדָרְשִׁינַן אוֹרָה זוֹ תּוֹרָה (מהרי״ב). וְחַיָּב בְּמִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה קְצָת בְּשָׁנֵי יָמִים י״ד וְט״ו (מנהגים (שם)), וְכֵן נָהֲגוּ. יֵ״ש אוֹמְרִים (יג) דְּאִם הִזִּיק אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ (יד) מִכֹּחַ שִׂמְחַת פּוּרִים (ד) פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם (תרומת הדשן סימן ק״י), וְעַיֵּן בְּחֶשֶׁן מִשְׁפָּט בְּדִינֵי נְזִיקִין (סִי׳ שפח ס״ט*): **ג** (טו) **אוֹמֵר** (ה) **עַל הַנִּסִּים בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן בְּבִרְכַּת הָאָרֶץ. וְאִם הִתְחִיל סְעוּדָתוֹ בַּיּוֹם וּמָשְׁכָה עַד הַלַּיְלָה** (טז) **אוֹמֵר עַל הַנִּסִּים, דְּבָתַר תְּחִלַּת סְעוּדָה אָזְלִינַן, יֵ״ש מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֵין לְאָמְרוֹ.** (יז) (וְנוֹהֲגִין כְּסָבְרָא (ו) [ז] רִאשׁוֹנָה): **ד** * (יח) **לְשׁוֹלֵחַ לַחֲבֵרוֹ** (יט) **שְׁתֵּי מָנוֹת** (ז) [ז] **בָּשָׂר** * **אוֹ שֵׂל** (כ) **מִינֵי אֲכָלִים, שֶׁנֶּאֱמַר** (מסכת ט כב) ׳**וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ׳ שְׁתֵּי מָנוֹת לְאִישׁ**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דְּלָא שְׁתֵּי אֶלָּא מִפְּסְחָא לְפִסְחָא וְחוּגַרְנֵי צְדָעֵי כו׳, מַשְׁמַע דִּבְפוּרִים לֹא שְׁתָה כֵּיוָן שֶׁשָּׁתְיָתוֹ הָיָה מַזִּיק לִבְרִיאוּתָן גּוּפוֹ: **ג** [ז] **רִאשׁוֹנָה**. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּהַר הַכַּרְמֶל סִימָן ז׳ שֶׁכָּתַב דְּגַם מָהֲרִי״ל לֹא קָאֲמַר אֶלָּא בְּשַׁבָּת, אֲבָל בְּפוּרִים לָא הֲוֵי סְתָרֵי אַהֲדָדֵי מַה שֶּׁאֵינוֹ אוֹמֵר עַל הַנִּסִּים בִּתְפִלָּה, דְּזֶה שְׁתִיקָה הִיא, וְאֵינוֹ סְתִירָה כְּדִבּוּר, וְשָׁפִיר צָרִיךְ לְהַזְכִּיר עַל הַנִּסִּים בַּלַּיְלָה אֲפִלּוּ הִתְפַּלֵּל תּוֹךְ סְעוּדָתוֹ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק״ו) שֶׁדַּעְתּוֹ כְּהַמְּגַן אַבְרָהָם, וְגַם הֵבִיא מַהֲרִי״ל (הל׳ פורים) שֶׁמּוֹרֵנוּ הָרַב נָתָן וּשְׁאָר לוֹמְדִים הִתְפַּלְּלוּ מַעֲרִיב אַחַר הַסְּעוּדָה בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וְזֶה דְּלָא כְּשָׁלְ״ה, וְאִם רוֹצֶה לִמְצֹא תַּקָּנָה שֶׁיִּתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְלֹא יִסְמֹךְ עַל הַמָּזוֹן וְאַחַר כָּךְ יֹאכַל לְהִתְפַּלֵּל, וְיוֹכְלוּ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁמֹחַ עוֹד דְּהָא מִצְוָה בְּשִׂמְחָה בִּשְׁנֵי יָמִים, וְגַם כָּל יָחִיד שֶׁמְּרֻתָּח שֶׁיִּשְׁכַּח לְהִתְפַּלֵּל יַעֲשֶׂה כֵּן, עַיֵּן שָׁם. וּבְסִדּוּר עֲמוּדֵי שְׁמַיִם לְהַגָּאוֹן יַעְבֵּ״ץ (שם אות יג) כָּתַב, שֶׁאַף אִם מִתְפַּלֵּל בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה אוֹמֵר עַל הַנִּסִּים וְהָכִי עֲבִידְנָא עוּבְדָא, עַיֵּן שָׁם: **ד** [ז] **בָּשָׂר**. וְעַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם רֵישׁ סִימָן תרצ״ד בְּשׁוֹלֵחַ מָנוֹת וְנָאנָסוּ כו׳, וְאֵין לוֹ שְׁיָכוּת לְשָׁם בְּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים כִּי אִם לְכָאן, וּמַה שֶּׁכָּתַב שָׁם דְּלֹא כְּסֵפֶר בְּנֵי חַיָּא (הגה״ט ס״ג), עַיֵּן שָׁם שֶׁבָּעֵל הַמְחַבֵּר בְּתְשׁוּבָה סִימָן נ״ו. לָכֵן נִרְאֶה לִי דִּיבְרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ יִתְפַּלֵּל עַרְבִית, לְהוֹצִיא עַצְמוֹ מִפְּלוּגְתָּא, וְגַם שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכֵּר וְלֹא יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **ד** (ז) **בָּשָׂר**. מִבָּשָׂל הֶרְאוּי לֶאֱכִילָה. מָהֲרִי״ל (הל׳ פורים). וְהוּא הַדִּין מַשְׁקֶה. שָׁלְ״ה (שם אות יג). הַשּׁוּלְחָן מָעוֹת בְּסוּת וְכֵלִים בִּשְׁבִיל מָנוֹת, אִם יָכוֹל לְהַכְרִם מִיָּד לִקְנוֹת לְצָרְכָּן מְעוּדָּה מִהֲנֵי. הִלְכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן קס״ג. וּמִדְּבְרֵי בַּעַל תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן קי״א מַשְׁמַע קְצָת דְּלֹא יָצָא, עַיֵּן שָׁם. יַד אַהֲרֹן (הגה״ט).

בַּאֵר הַיֵּטֵב

(ז) **פָּטוּר**. וְאִם כֵּן לְהַזִּיק חֵיָב, עַיֵּן חֶשֶׁן מִשְׁפָּט סוֹף סִימָן שע״ח (ס״ט), וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ד׳: **ג** (ה) **עַל הַנִּסִּים**. וְאִם שָׁכַח עַל הַנִּסִּים בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן מַחֲזִירִין אוֹתוֹ, דְּלֹא סָגֵי דְּלֹא אָכִיל. שָׁלְ״ה (שם אות יב), רַשַׁ״ל (שו״ת סִי׳ מח), מַטַּה מֹשֶׁה (סִי׳ תתר״ב). וְכָתְבוּ הַטַּ״ז (סִי׳ תרצ״ב סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) דְּהֵיְינוּ דְּוַקָּא בְּסְעוּדָה רִאשׁוֹנָה שֶׁאוֹכֵל בְּפוּרִים, דְּהָא עִקַּר הַטַּעַם דְּיֵשׁ חִיּוּב סְעוּדָה בְּאוֹתוֹ יוֹם דִּכְתִיב ׳יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׳ (אסתר ט כב) וְאִם כֵּן סְעוּדָה רִאשׁוֹנָה שֶׁאוֹכֵל בּוֹ בַּיּוֹם (בו) קַיֵּם סְעוּדַת פּוּרִים בָּזֶה, וְאֵין לָנוּ לְחַלּוֹת הַדִּין בְּמֵה שֶׁאָנוּ קוֹרִין לַסְּעוּדָה שֶׁאַחַר הַמִּנְחָה סְעוּדַת פּוּרִים, וְאִם כֵּן אִם כְּבָר אָכַל סְעוּדָה אַחַת בַּיּוֹם שׁוּב אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְאֵלְיָהוּ זוּטָא (סק״ד) כָּתַב בְּשֵׁם מָהֲרַ״ל מִפְּרָאג שֶׁפָּסַק דְּלֹא כְּשָׁלְ״ה וּמָהֲרַשַׁ״ל. אֶלָּא כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְהָרַחֲמָן יֹאמַר הָרַחֲמָן יַעֲשֶׂה לָנוּ סְעוּדָה רִאשׁוֹנָה שֶׁאוֹכֵל בּוֹ בַּיּוֹם (בו) קַיֵּם סְעוּדַת פּוּרִים בָּזֶה, וְאֵין לָנוּ לְחַלּוֹת הַדִּין בְּמֵה שֶׁאָנוּ קוֹרִין לַסְּעוּדָה שֶׁאַחַר הַמִּנְחָה סְעוּדַת פּוּרִים, וְאִם כֵּן אִם כְּבָר אָכַל סְעוּדָה אַחַת בַּיּוֹם שׁוּב אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְאֵלְיָהוּ זוּטָא (סק״ד) כָּתַב בְּשֵׁם מָהֲרַ״ל מִפְּרָאג שֶׁפָּסַק דְּלֹא כְּשָׁלְ״ה וּמָהֲרַשַׁ״ל. אֶלָּא כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְהָרַחֲמָן יֹאמַר הָרַחֲמָן יַעֲשֶׂה לָנוּ נִסִּים, עַיֵּן סִימָן תרפ״ח סָעִיף ו׳. מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם (סק״ח). וּמָצָאתִי כָּתוּב בְּמִרְדְּכַי כָּתוּב בְּקֻלָּף, הָיָה אוֹכֵל סְעוּדַת פּוּרִים בְּעֶרֶב שַׁבָּת, יִתְפַּלֵּל וְיִפְרֹס מַפָּה וְיִקַּדֵּשׁ וּבִבְרַכַּת הַמָּזוֹן יֹאמַר עַל הַנִּסִּים. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבְמַטֵּה מֹשֶׁה (שם) וּבַמְּנָהֲגִים (טירנא, מנהג של פורים) כָּתְבוּ, הוֹאִיל וְלֹא הִתְפַּלֵּל עַרְבִית, מִשְׁמַע דְּאִם הִתְפַּלֵּל שׁוּב אֵינוֹ אוֹמֵר עַל הַנִּסִּים, וְכֵן כָּתַב שָׁלְ״ה (שם) וּמַהֲרַי״ל (הגה״ט ס״ג), עַיֵּן שָׁם שֶׁבָּעֵל הַמְחַבֵּר בְּתְשׁוּבָה סִימָן נ״ו. לָכֵן נִרְאֶה לִי דִּיבְרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ יִתְפַּלֵּל עַרְבִית, לְהוֹצִיא עַצְמוֹ מִפְּלוּגְתָּא, וְגַם שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכֵּר וְלֹא יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **ד** (ז) **בָּשָׂר**. מִבָּשָׂל הֶרְאוּי לֶאֱכִילָה. מָהֲרִי״ל (הל׳ פורים). וְהוּא הַדִּין מַשְׁקֶה. שָׁלְ״ה (שם אות יג). הַשּׁוּלְחָן מָעוֹת בְּסוּת וְכֵלִים בִּשְׁבִיל מָנוֹת, אִם יָכוֹל לְהַכְרִם מִיָּד לִקְנוֹת לְצָרְכָּן מְעוּדָּה מִהֲנֵי. הִלְכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן קס״ג. וּמִדְּבְרֵי בַּעַל תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן קי״א מַשְׁמַע קְצָת דְּלֹא יָצָא, עַיֵּן שָׁם. יַד אַהֲרֹן (הגה״ט). נִסְתַּפַּקְתִּי מִי שֶׁשָּׁלַח לַחֲבֵרוֹ בִּשְׁבִיל מָנוֹת תַּרְנְגֹלֶת

בֵּאוּר הֲלָכָה

מוּטָב שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכֵּר וְכָל מַעֲשָׂיו יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

ד * **חַיָּב לִשְׁלֹחַ לַחֲבֵרוֹ וְכוּ׳. הַחַיִּי אָדָם** (שם סל״א) **הוֹכִיחַ** מִן הַיְרוּשַׁלְמִי (פ״א ה״ד), **דְּאִם שׁוֹלֵחַ לְעָשִׁיר דָּבָר פָּחוּת אֵינוֹ יוֹצֵא בָּזֶה יְדֵי מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת,** וְכֵן מִשְׁמַע בְּרִיטְבָ״א (ז. ד״ה תני רב יוסף) לְפִי גִּרְסָא אַחַת שָׁם בְּגֶמָרָא (שם), אָכֵן שְׁאָר פּוֹסְקִים לֹא הִזְכִּירוּ דָּבָר זֶה, **וְנִכּוֹן לְזַהֵר בָּזֶה לְכַתְּחִלָּה:**

* **אוֹ שֵׂל מִינֵי אֲכָלִים וְכוּ׳. בְּטוּרֵי אֶבֶן** (אבני שהם שם ד״ה מתנות) **מַסְתַּפֵּק אִם שְׁלַח שְׁתֵּי מָנוֹת לְאִישׁ אֶחָד עָנִי, אִם יוּכַל לְחַשְּׁבָם לְתַרְתֵּי, לְקִיּוּם שְׁלוּחַ מָנוֹת דְּגַם הֶעָנִי בִּכְלַל ׳אִישׁ לְרֵעֵהוּ׳, וּלְקַיֵּם מִתְּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים וְאִם נָתַן עוֹד מַתָּנָה אַחַת לֶעָנִי**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁל דִּבְרֵי תוֹרָה וּכְדִלְקַמָּה: **(י) הַסְּעֻדָּה בְּשַׁחֲרִית.** הַיְנוּ (יא) קֹדֶם חֲצוֹת הַיּוֹם לְכַתְּחִלָּה, וְעַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם מַהֲרַי״ל (שו״ת סִי׳ נו): **(יא) מַאֲכַל זֶרְעוֹנִים.** בַּלַּיְלָה (יב) הָרִאשׁוֹנָה: **(יב) דָּנִיֵּאל וַחֲבֵרָיו.** וְגַם אָסְתֵּר אָכְלָה זֶרְעוֹנִים, כִּדְאָמְרִינַן פֶּרֶק קַמָּא דִּמְגִלָּה (יג.) ׳וַיִּשְׂנֵאֻהָ לְטוֹב׳ (אסתר ב ט) שֶׁהֶאֱכִילָהּ זֶרְעוֹנִים: **(יג) דְּאִם חִזִּיק וְכוּ׳.** בְּבֶ״ח (שו״ת סִי׳ סב) מְחַלֵּק בֵּין הֶזֵּק גָּדוֹל לְקָטָן, בֵּין בְּגוּף בֵּין בְּמָמוֹן, דִּבְהֶזֵּק גָּדוֹל מַקְפִּידִין (יג) וְאֵין מְנַהֵג לִפְטֹר בְּהֶזֵּק גָּדוֹל: **(יד) מִכֹּחַ שִׂמְחַת פּוּרִים.** פֵּרוּשׁ שֶׁעָשָׂה מִכֹּחַ שִׂמְחָה (יד) אֲבָל אִם כְּבָר שָׁלַח לוֹ מָנוֹת וְאַחַר כָּךְ בָּא לְהַזִּיקוֹ חַיָּב: **ג** (טו) **אוֹמֵר עַל הַנִּסִּים בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן וְכוּ׳.** וְאִם שָׁכַח לוֹמַר עַל הַנִּסִּים, (טו) יֵ״ש אוֹמְרִים דְּמַחֲזִירִין אוֹתוֹ, (טז) וְיֵ״ש אוֹמְרִים דְּאֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ, (יז) וְסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל, וְדַוְקָא בִּסְעֻדָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁאוֹכֵל בּוֹ בַּיּוֹם, אֲבָל בִּסְעֻדָּה שְׁנִיָּה שֶׁאוֹכֵל אַחַר הַמִּנְחָה שֶׁקּוֹרִין סְעֻדַּת פּוּרִים וּכְבָר אָכַל סְעוּדָה אַחַת בַּיּוֹם, (יח) שׁוּב אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ לְכֻלֵּי עָלְמָא, אֶלָּא כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְהָרַחֲמָן יֹאמַר הָרַחֲמָן הוּא יַעֲשֶׂה לָנוּ נִסִּים וְכוּ׳. כְּשֶׁחָל פּוּרִים בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּמָשְׁכָה סְעֻדָּתוֹ עַד הַלַּיְלָה, חַיָּב לְהַזְכִּיר שֶׁל עַצְמָהּ בְּהֵינוּ דְּרָצָה, וְאִם כֵּן אֵיךְ יֹאמַר עַל הַנִּסִּים דְּהָוֵי תַּרְתֵּי דְּסָתְרֵי, וְכֵיוָן דְּאֵין הַזְכָּרַת עַל הַנִּסִּים חָמוּר כָּל כָּךְ, לָכֵן יֹאמַר (יט) רַק שֶׁל שַׁבָּת. וְכָל זֶה אֲפִלּוּ כְּשֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עֲדַיִן, וּבְפָרָט אִם הִתְפַּלֵּל מִקֹּדֶם בְּוַדַּאי אֵינוֹ כְּדַאי לְהַזְכִּיר אַחַר כָּךְ עַל הַנִּסִּים בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן וּכְדִלְקַמָּה: **(טז) אוֹמֵר עַל הַנִּסִּים.** יֵ״ש אוֹמְרִים דַּוְקָא (כ) כְּשֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עַרְבִית עֲדַיִן, אֲבָל מִשֶּׁהִתְפַּלֵּל שׁוּב אֵינוֹ אוֹמֵר עַל הַנִּסִּים. וְיֵ״ש אוֹמְרִים דִּבְכָל גַּוְנֵי אוֹמֵר. וְעַל כֵּן, מֵהַנָּכוֹן (כא) שֶׁיְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן קֹדֶם שֶׁיִּתְפַּלֵּל לְהוֹצִיא עַצְמוֹ מִפְּלוּגְתָּא. וְאִם רוֹצֶה לִמְצֹא תַּקָּנָה שֶׁיִּתְפַּלֵּל קְצָת מֵהַצִּבּוּר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּדַרְכּוֹ תָּמִיד. (כב) נִרְאֶה, שֶׁמִּשֶּׁהִגִּיעַ הַזְּמַן בַּלַּיְלָה יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְיֹאמַר עַל הַנִּסִּים, וְיֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל, וְאַחַר כָּךְ יָכוֹל לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁמֹחַ עוֹד, דְּהָא מִצְוָה בְּשִׂמְחָה בִּשְׁנֵי יָמִים: **(יז) וְנוֹהֲגִין וְכוּ׳.** וּבָזֶה אִם לֹא אָמְרוּ, (כג) בְּוַדַּאי אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ, אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּחְמִירִין הַנַּ״ל, דְּהָא אֲפִלּוּ בִּלְכַתְּחִלָּה יֵ״ש פַּלְגְּתָא אִם לְאָמְרוֹ וְכַנַּ״ל: **ד** (יח) **לְשׁוֹלֵחַ.** בְּתְשׁוּבַת בְּנֵין צִיּוֹן סִימָן מ״ד נִסְתַּפֵּק אִם הֵבִיא בְּעַצְמוֹ הַמָּנוֹת וְלֹא עַל יְדֵי שָׁלִיחַ אִי יוֹצֵא, כֵּיוָן דִּכְתִיב (אסתר ט כב) ׳וּמִשְׁלוֹחַ׳ נַיְמָא דְּבָעִינַן דַּוְקָא עַל יְדֵי שְׁלִיחוּת, עַיֵּן שָׁם: **(יט)*) שְׁתֵּי מָנוֹת.** בָּעֲנָיִים הִקְפִּידוּ (כד) לִתֵּן לִשְׁנֵי עֲנִיִּים דְּמֻצְוֶה לְחַלֵּק, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעָשִׁיר דְּדֵי כְּשָׁנוֹתֵן לְאֶחָד: **(כ) מִינֵי אֲכָלִין.** וְלֹא בְּגָדִים וּשְׁאָרֵי דְּבָרִים. (כה) וְהוּא הַדִּין מַשְׁקֶה דְּשַׁפִּיר דָּמֵי, דִּשְׁתִיָּה בִּכְלַל אֲכִילָה, (כו) וְכֵן סַגִּי בְּאֶחָד אֹכֶל וְאֶחָד מַשְׁקֶה. וּבְעִינַן שֶׁיִּהְיֶה בְּגָדִים וּשְׁאָרֵי דְּבָרִים. (כה) וְהוּא הַדִּין מַשְׁקֶה דְּשַׁפִּיר דָּמֵי, דִּשְׁתִיָּה בִּכְלַל אֲכִילָה, (כו) וְכֵן סַגִּי בְּאֶחָד אֹכֶל וְאֶחָד מַשְׁקֶה. וּבְעִינַן שֶׁיִּהְיֶה

*) לְכַאוֹרָה הַסַּ״ק קַאֵי עַל הַמִּילִים ׳שְׁתֵּי מָנוֹת לְאִישׁ אֶחָד׳.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יט) סִדּוּר עַמּוּדֵי שָׁמַיִם (שער הדגים פרק מגילה עפה ז ד): **(יג) מָגֵן אַבְרָהָם** (סק״ו), עוֹד כָּתַב בְּשֵׁם כָּל בּוֹ (סִי׳ מה), יֵ״ש שֶׁאֵין אוֹכְלִין בָּשָׂר בַּלַּיְלָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטְעוּ שֶׁהוּא סְעוּדַת פּוּרִים, וְעַיֵּן בָּזֶה לִפְנֵי מִנְהַג הַמָּקוֹם: **(יג)** הָרַב בְּרוּךְ דְּרֶעְנְקִיל: **(יד)** פּוֹסְקִים: **ג** (מו) מַהֲרַשַׁ״ל (שו״ת סִי׳ מח) וּמַטַּה מֹשֶׁה (סִי׳ תתיב) וְשָׁלְ״ה (מס׳ מגילה, נר מצוה אות יב) וְהַטַּ״ז (סִי׳ תרצב סק״ב): **(מו)** אֵלְיָהוּ זוּטָא (סק״ד) בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל מִפְּרָג, וְגַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) סוֹבֵר כֵּן מַעֲקַר הַדִּין, וְעַיֵּן בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק״ו)

(יט) שְׁתֵּי מָנוֹת. בָּעֲנָיִים הִקְפִּידוּ (כד) לִתֵּן לִשְׁנֵי עֲנִיִּים דְּמֻצְוֶה לְחַלֵּק, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעָשִׁיר דְּדֵי כְּשָׁנוֹתֵן לְאֶחָד: **(כ) מִינֵי אֲכָלִין.** וְלֹא בְּגָדִים וּשְׁאָרֵי דְּבָרִים. (כה) וְהוּא הַדִּין מַשְׁקֶה דְּשַׁפִּיר דָּמֵי, דִּשְׁתִיָּה בִּכְלַל אֲכִילָה, (כו) וְכֵן סַגִּי בְּאֶחָד אֹכֶל וְאֶחָד מַשְׁקֶה. וּבְעִינַן שֶׁיִּהְיֶה שֶׁכֵּן מוּכָח גַּם בְּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סִי׳ לח): **(יז)** מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) וּנְהַר שָׁלוֹם (סִי׳ תרצב סק״ב) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קנה סל״ב): **(יח)** טַ״ז (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם): **(יט)** כֵּן מְצַדֵּד חַיֵּי אָדָם (שם), דְּלֹא כְּדִמְשְׁמַע מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) דְּיֹאמַר עַל הַנִּסִּים גַּם כֵּן: **(כ)** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם): **(כא)** שָׁם: **(כב)** שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ו): **(כג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **ד** (כד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב): **(כה)** פּוֹסְקִים: **(כו)** גְּמָרָא (ז.):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah